

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Trnkové a soudců JUDr. Michala Hájka, Ph.D. a Mgr. et Mgr. Bc. Petra Jíříka ve věci

žalobce: **X**, narozený dne X
X
zastoupen JUDr. Petrem Haluzou, advokátem
se sídlem Poříčská 2082, 190 16 Praha 9 – Újezd nad Lesy

proti
žalovanému: **Státní pozemkový úřad, IČO X**
se sídlem Husinecká 1024/11a, 130 00 Praha 3

za účasti
osob zúčastněných
na řízení:

I. EG.D, a.s.
sídlem Lidická 1873/36, Černé Pole, Brno

II. Ředitelství silnic a dálnic ČR
sídlem Na Pankráci 546/56, Praha 4
zastoupen JUDr. Jaromírem Císařem, advokátem
CÍSAŘ, ČEŠKA, SMUTNÝ s.r.o., advokátní kancelář
se sídlem Na Pankráci 546/56, Praha 4

III. Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390 42, Praha 2

IV. Lesy české republiky. s. p.
sídlem Přemyslova 1106/19, Nový Hradec Králové, Hradec Králové
zastoupen JUDr. Petrem Šťovíčkem advokátem
KŠD LEGAL advokátní kancelář

sídlem Malostranské náměstí 5/28, Praha 1

o žalobě proti rozhodnutím ze dne 19. 4. 2021 č. j. SPU 058919/2021 a ze dne 19. 4. 2021, č. j. SPU 058982/2021

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.
- IV. Osoby zúčastněné na řízení **nemají právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci a shrnutí žaloby

1. Dne 18. 5. 2021 podal žalobce žalobu proti shora uvedeným rozhodnutím žalovaného, kterými byla zamítnuta odvolání žalobce proti rozhodnutí Státního pozemkového úřadu pro Jihočeský kraj ve věci obnovy několika restitučních řízení dle § 9 odst. 4 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále jen „zákon o půdě“), rozhodnuto. V rámci těchto restitučních řízení právní předchůdce žalobce nabyl do vlastnictví řadu nemovitostí.
2. Rozhodnutím žalovaného ze dne 19. 2021, č. j. SPU 058982/2021, bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí prvostupňového správního orgánu ze dne 29. 1. 2021, č. j. SPU 027403/2021, kterým prvostupňový správní orgán v souladu s § 100 odst. 1 písm. a) a písm. b) odst. 4 správního řádu rozhodl o obnově řízení na žádost účastníka Lesy České republiky, s. p., tak, že obnovil čtyři uvedená restituční řízení.
3. Rozhodnutím žalovaného ze dne 19. 4. 2021, č. j. SPU 058919/2021, žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil prvostupňové správní rozhodnutí ze dne 29. 1. 2021, č. j. SPU 030139/2021, kterým bylo rozhodnuto dle § 100 odst. 3 a 4 správního řádu o obnově devíti uvedených restitučních řízení.
4. Nosným důvodem obou žalobou napadených rozhodnutí je skutečnost, že dle § 100 odst. 4 správního řádu mělo být vydání řady rozhodnutí dle § 9 odst. 4 zákona o půdě dosaženo trestným činem. Tohoto trestného činu se dle rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2020 sp. zn. 67 To 208/2019, dopustily dvě bývalé úřednice matričního úřadu Magistrátu hlavního města Prahy, které rozhodnutím ze dne 6. 1. 1999, č. j. OVS 2331/98/Se, oproti prvostupňovému správnímu orgánu, rozhodly tak, že J.C. byla v době své smrti státní občankou Československé republiky dle § 4 odst. 2 Ústavního dekretu prezidenta republiky č. 33/1945 Sb. Trestní soud dospěl k závěru, že tyto úřednice se dopustily nesprávného výkladu a aplikaci příslušných právních norem, své rozhodnutí založily na vědomě nesprávném skutkovém stavu, nevypořádaly a neprověřily všechny rozhodné skutečnosti, rozhodly jako věcně nepřislušný orgán, a to při vědomí toho, že jejich rozhodnutí je zcela zásadní pro uplatnění restitučního nároku potomků J.C., když takovéto rozhodnutí bylo nezbytnou podmínkou úspěšného uplatnění restitučních nároků.
5. Žalobce na prvním místě konstatuje, že správní rozhodnutí o státním občanství J.C. zůstává i nadále v platnosti a je pro všechny orgány závazné.
6. Žalobce má za to, že správní orgány nepochopily trestní rozsudky a mylně vztahují trestnou činnost úřednic magistrátu k vlastním restitučním řízením. Trestná činnost se však vztahuje správnímu Shodu s prvopisem potvrzuje J.M.

řízení uvedenému Magistrátu hlavního města Praha ve věci státního občanství J.C. Jedná se o jiné správní řízení, jehož výsledky musí všechny správní orgány respektovat.

7. Žalobce má za to, že nebyly splněny předpoklady pro zahájení řízení § 100 odst. 4 správního řádu, neboť správnímu orgánu k této věci nepřísluší posuzovat otázku státního občanství J.C., neboť zmiňované rozhodnutí Magistrátu hlavního města Praha je pro všechny závazné (§ 73 odst. 2 správního řádu).
8. Žalobce poukazuje na problematiku platnosti a závaznosti rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy o státním občanství J.C. a odkazuje na rozsudek Krajské soudu v Plzni ze dne 27. 4. 2018, č. j. 30 A 114/2018 – 216, který zdůraznil zásadu presumpci správnosti aktů vydaných orgány veřejné správy, přičemž dané rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy nebylo zrušeno, nebyla prohlášena jeho nicotnost, a proto je na něj nutno nahlížet jako na zákonné a správné. To následně potvrdil i Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku 13. 10. 2020, č. j. 5 As 221/2018 – 52. Žalobce má za to, že správní orgány v této věci rozhodly v rozporu se závazným právním názorem vysloveným v těchto uvedených rozsudcích.
9. Žalobce má za to, že žalovaný zcela opomněl jeho argumentaci o tom, že nejsou naplněny věcné požadavky správního řádu na přípustění obnovy řízení dle § 100 odst. 1 písm. a) a b) správního řádu, a tudíž není postup dle § 100 odst. 3 správního řádu, tím méně je pak s ohledem na již řečené, možný postup dle § 100 odst. 4 správního řádu. Žalobce zdůrazňuje, že výsledek trestního řízení není způsobilý měnit rozhodnutí o státním občanství. Jedná o tzv. statusovou věc a nikdo si o takovéto otázce nemůže učinit úsudek. Žalobce je přesvědčen, že zde nebyla dříve neznámá skutečnost nebo důkaz, který existoval v době původního řízení, a které účastník (správní orgán) nemohl uplatnit v původním řízení a jež by mu byly ku prospěchu. Zároveň zde není žádné rozhodnutí, které by bylo zrušeno či změněno, a které by bylo podkladem pro rozhodnutí v řízení, které má být obnoveno [§ 100 odst. 1 písm. a) a b) správního řádu].
10. Ve vztahu k postupu dle § 100 odst. 3 a 4 správního řádu žalobce doplňuje, že zde správní orgán nesplnil podmínku veřejného zájmu. Správní orgány dle žalobce neuvedly žádnou novu skutečnost, která by odůvodňovala obnovu řízení.
11. Zároveň podané žaloby poukazuje žalobce na řízení před jinými správními orgány a soudy v souvisejících otázkách.
12. S ohledem na uvedené žalobcem navrhuje, aby soud žalobou napadaná řízení zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Vyjádření žalovaného a osob zúčastněných na řízení k žalobě

13. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě ze dne 16. 7. 2021 navrhuje podanou žalobu zamítnout jako nedůvodnou.
14. Žalovaný rozsáhle reaguje na jednotlivé žalobní námítky, které shledává nedůvodnými. Mimo jiné žalovaný poukazuje na to, že lpění na zrušení podkladového rozhodnutí či jeho prohlášení nicotnosti, rozhodnutí o státním občanství J.C., by bylo znakem přílišného formalismu. Žalovaný má za to, že nosné důvody napadených rozhodnutí vyhovují požadavkům § 100 odst. 4 správního řádu, což odkládá zjištěnými učiněnými trestními soudy. Žalovaný má za to, že nepochybil, když nařídil obnovu řízení dle § 100 odst. 4 správního řádu, neboť má za zjevné to, že podkladové rozhodnutí, které má zásadní význam rozhodování o restitučních nárocích žalobce a jeho právních předchůdců, je rozhodnutím nezákonným, nicotným, jehož vydání bylo dosaženo trestním činem. Tato nezákonnost a trestná činnost s tím spojená, má skutkovou souvislost s projednávanou věcí a přímo se dotýká původních restitučních rozhodnutí. Pokud by nebylo k obnově řízení přistoupeno, byl by takový postup v rozporu se smyslem a účelem restitučního zákonodárství a ústavním pořádkem. Takový postup by odporoval i veřejnému zájmu a aproboval by nespravedlivý zásah do práv třetích osob, tj. osob

povinných k vydání majetku rodině C.. Žalovaný proto navrhuje podanou žalobu jako nedůvodnou zamítnout.

15. Osoba zúčastněná na řízení Lesy České republiky, s. p., dle svého vyjádření ze dne 19. 7. 2021, považují podanou žalobu za nedůvodnou a navrhují, aby soud žalobu zamítl.
16. Žalobce ve svém podání ze dne 15. 9. 2021 mimo jiné soud upozornil na to, že v dané chvíli Nejvyšší správní soud projednával dovolání obou bývalých zaměstnankyň Magistrátu hlavního města Prahy pod sp. zn. 3 Tdo 269/2021.

Posouzení věci krajským soudem

17. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích uplatněných žalobních bodů. Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“).
18. V souladu s § 51 s. ř. s. soud rozhodl bez nařízení jednání, neboť k tomuto postupu dali účastníci řízení souhlas.
19. Žaloba není důvodná.
20. Naplnění předpokladů § 65 s. ř. s. ve vztahu k možnému zásahu do veřejných subjektivních práv žalobce rozhodnutím o nařízení obnovy řízení z moci úřední, jímž se zpochybňuje vlastnické právo žalobce k určitým nemovitým věcem, konstatoval již Nejvyšší správní soud v bodech 20 až 24 rozsudku ze dne 13. 10. 2020, č. j. 5 As 221/2018-52, a krajský soud na tyto důvody, se kterými se ztotožňuje, pro stručnost odkazuje.

Naplnění důvodů obnovy řízení

21. Podle § 100 odst. 1 správního řádu platí, *že řízení před správním orgánem ukončené pravomocným rozhodnutím ve věci se na žádost účastníka obnoví, jestliže*
 - a) *vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, které existovaly v době původního řízení a které účastník, jemuž jsou ku prospěchu, nemohl v původním řízení uplatnit, anebo se provedené důkazy ukázaly nepravdivými, nebo*
 - b) *bylo zrušeno či změněno rozhodnutí, které bylo podkladem rozhodnutí vydaného v řízení, které má být obnoveno, a pokud tyto skutečnosti, důkazy nebo rozhodnutí mohou odůvodňovat jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování.*
22. Podle § 100 odst. 3 téhož zákona platí, *že ve tříleté lhůtě od právní moci rozhodnutí může o obnově řízení z moci úřední rozhodnout též správní orgán, který ve věci rozhodl v posledním stupni, jestliže je dán některý z důvodů uvedených v odstavci 1 a jestliže je na novém řízení veřejný zájem; do konce uvedené lhůty musí být rozhodnutí o obnově řízení vydáno.*
23. Podle § 100 odst. 4 téhož zákona platí, *že o obnově řízení rozhodne příslušný správní orgán z moci úřední též v případě, že rozhodnutí bylo dosaženo trestným činem. Lhůta podle odstavce 3 začíná běžet dnem následujícím po dni nabytí právní moci rozsudku.*
24. Podle § 100 odst. 4 téhož zákona platí, *že na obnovu řízení se obdobně užije ustanovení § 94 odst. 4 a 5.*
25. Podle § 100 odst. 6 věta druhá platí, *že rozhodnutí, jímž bylo řízení obnoveno, má odkladný účinek, pokud napadené rozhodnutí nebylo dosud vykonáno, ledaže správní orgán v rozhodnutí odkladný účinek vyloučil z důvodů uvedených v § 85 odst. 2 nebo ledaže vykonatelnost nebo jiné účinky rozhodnutí již zanikly podle zvláštního zákona.*
26. Sama obnova řízení má dvě fáze. V první fázi je rozhodováno o tom, zda jsou splněny podmínky pro obnovu řízení (*judicium rescindens*). Jedná-li se o obnovu na základě žádosti účastníka, správní orgán buď obnovu řízení povolí, nebo žádost o povolení obnovy zamítné. Jedná-li se o povolení řízení z moci úřední, správní orgán buď obnovu řízení nařídí, nebo nenařídí. Druhá fáze nastupuje poté, co je obnova řízení povolena v jejím rámci správní orgán rozhoduje v novém řízení znovu o Shodu s prvopisem potvrzuje J.M.

věci samé, přičemž novým rozhodnutím nahrazuje rozhodnutí původní (*iudicium rescissorium*).

27. Řízení o obnově řízení či řízení o nařízení obnovy řízení je samostatným správním řízením, ve kterém správní orgán shromažďuje podklady, které nakonec hodnotí ve světle podmínek pro obnovu řízení a výsledek tohoto posouzení materializuje v rozhodnutí, jímž se případně původní řízení dle § 100 odst. 4 správního řádu obnovuje (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 5. 2016, č. j. 2 As 211/2015-69). Správní orgány v přezkoumávané věci nerozhodovaly o soukromoprávní otázce, zda má žalobce nárok na vydání daných nemovitostí, ale o procesní otázce, zda je možné nařídit obnovu řízení – tj. tzv. první fáze obnovy.
28. Shora citovaný § 100 odst. 1 správního řádu upravuje obnovu řízení na základě žádosti účastníka řízení, odst. 3 a 4 upravuje nařízení obnovy z moci úřední. Každé z ustanovení odst. 3 a 4 obsahuje zcela samostatné důvody pro nařízení obnovy z moci úřední. Dle odst. 3 se jedná o důvody totožné s odst. 1, zároveň zde ale musí být dán na obnoveném řízení veřejný zájem. V případě odst. 4 je důvodem obnovy to, pokud bylo správního rozhodnutí dosaženo trestným činem. Jak uvedl i Krajský soud v Hradci Králové ve svém rozsudku ze dne 17. 12. 2018, č. j. 30 A 45/2017-36, v bodě 22, tento důvod obnovy řízení je zcela svébytný od ostatních důvodů obnovy řízení. V tomto směru soud předesílá, že argumentace žalobce o nenaplnění důvodů obnovy dle odst. 1 a 3 není důvodná.
29. Důvod obnovy řízení dle odst. 4 má s úpravou obsaženou v odst. 3 společně pouze to, že z tohoto odstavce přebírá délku lhůty pro rozhodnutí o obnově řízení (3 roky) a dále to, že o takové obnově rozhoduje správní orgán, který ve věci rozhodoval v posledním stupni (viz v odst. 4 „...*rozhodne příslušný správní orgán z moci úřední též...*“). Bylo-li rozhodnutí dosaženo trestným činem ve smyslu tohoto ustanovení, nezkoumá správní orgán, zda je dán jakýkoli jiný důvod obnovy řízení. Oproti odst. 1 a 3 zde zákon výslovně nestanovuje podmínku veřejného zájmu na novém řízení, nicméně jelikož je obnova řízení dozorčím prostředkem, veřejný zájem na vedení nového řízení zde musí být dán, přičemž existenci takového veřejného zájmu plyne již z podstaty tohoto zvláštního důvodu obnovy. V tomto případě má dojít k revizi správního rozhodování, které bylo zatíženo trestnou činností, v jejímž důsledku bylo „původní“ správní rozhodnutí vydáno. S tím je vnitřně spjata újma veřejného zájmu např. v absenci zákonného posouzení rozhodných skutečností nebo v absenci či narušení ochrany jiných zákonem chráněných zájmů. Je ve veřejném zájmu, aby rozhodnutí nebyla vydávána v důsledku trestné činnosti a aby rozhodnutí nebylo dosahováno díky trestné činnosti. Opačný závěr by zcela popřel zásadu zákonnosti. To ostatně koresponduje s tím, že pokud je rozhodnutí dosaženo trestným činem, je správní orgán povinen o obnově řízení rozhodnout (srov. bod 19 rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 4. 2017, č. j. 9 As 146/2016-366; a dále samotné znění „...*rozhodne příslušný správní orgán z moci úřední...*“), pokud budou naplněny předpoklady § 100 odst. 5 ve spojení s § 94 odst. 4 a 5 správního řádu (viz níže).
30. Jak popsal Nejvyšší správní soud například ve svém rozsudku ze dne 17. 2. 2022, č. j. 7 As 5/2022-34, „...*aby obnova řízení mohla být dle tohoto ustanovení nařízena, musí existovat pravomocné rozhodnutí o tom, že byl spáchán trestný čin a současně musí existovat příčinná souvislost mezi spácháním trestného činu a vydáním původního rozhodnutí (srov. § 100 odst. 4 správního řádu a podpůrně i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2004, č. j. 3 As 16/2004 - 73). Z hlediska § 100 odst. 4 správního řádu přitom není podstatné, kdo byl pachatelem předmětného trestného činu. Zákon okruh potenciálních pachatelů neomezuje. Vyžaduje pouze prokázání toho, že rozhodnutí bylo dosaženo trestným činem. K tomu viz i odbornou literaturu (Jemelka, L., Pondělíčková, K., Bobadlo, D.: *Správní řád. Komentář*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, komentář k § 100 správního řádu), podle níž není rozhodné, zda šlo o trestný čin úřední osoby, účastníka řízení či jiné dotčené osoby. Z hlediska dané věci tedy není podstatné, že nebyl odsouzen samotný stěžovatel, ale že rozhodnutí bylo dosaženo trestným činem. Další podmínkou pro aplikaci § 100 odst. 4 správního řádu je dodržení zákonné lhůty.“*

31. První přezkoumávané rozhodnutí žalovaného č. j. SPU 027403/2021 se váže k přezkumu rozhodnutí o obnově z moci úřední dle § 100 odst. 3 a 4 správního řádu, přičemž z obsahu odůvodnění tohoto rozhodnutí (stejně jako jemu předcházejícímu rozhodnutí) je zřejmé, že se jedná o obnovu dle důvodu § 100 odst. 4 správního řádu, nikoli dle odst. 3 (viz citace právní úpravy na straně 5 prvostupňového správního rozhodnutí). Odkaz na odst. 3 téhož ustanovení je zde dán z důvody určení příslušného správního orgánu k rozhodnutí a dále z důvodu stanovení lhůty pro nařízení obnovy řízení. Z tohoto důvodu nebyly správní orgány povinny zkoumat předpoklady pro obnovu řízení dle odst. 3, tj. naplnění důvodů dle odst. 1 písm. a) nebo b). V tomto směru není argumentace žalobce důvodná.
32. Co se týče druhého přezkoumávaného rozhodnutí žalovaného č. j. SPU 058982/2021, toto se váže k přezkumu rozhodnutí o obnově na základě žádosti účastníka řízení dle § 100 odst. 1 písm. a) a písm. b) a odst. 4 správního řádu.
33. Jak uvedl sám žalovaný, i v tomto případě bylo postupováno výhradně dle odst. 4. Žalovaný na straně 10 svého odůvodnění správně uvedl, řízení dle odst. 4 lze vést pouze z moci úřední, nikoli na žádost. Stejně tak správně konstatoval, že prvostupňový správní orgán měl žádost účastníka Lesy ČR o obnovu řízení dle § 100 odst. 1 písm. a) a b) správního řádu zamítnout a poté měl sám rozhodnout o obnově řízení z moci úřední. Žalovaný naznal, že tuto vadu postačuje vypořádat z důvodu procesní ekonomie pouze v rámci odůvodnění, neboť měl za to, že na celkové posouzení nemá tato skutečnost vliv. Proti tomuto závěru žalobce žádným způsobem nebrojí.
34. Z uvedených důvodů je nadbytečné, aby se soud více zabýval žalobní argumentací vztahující se k obnově řízení dle § 100 odst. 1 písm. a) a b) a odst. 3 správního řádu.
35. Pouze nad rámec věci samé krajský soud doplňuje, když žalobce v tomto směru proti postupu správních orgánů nebrojí, že řízení o žádosti a řízení z moci úřední nesdílí procesní úpravu svého zahájení (§ 44 odst. 1 správního řádu vs. § 46 odst. 1 správního řádu). Oproti odvolacímu řízení již nyní žalobce nebrojí proti tomu, jak a zda byl při zahájení řízení seznámen s tím, kterých restitučních řízení se obnova týká. Soud neshledal, že pro přezkum žalobou napadených rozhodnutí v mezích žalobních bodů by byla potřeba, aby se z moci úřední zabýval tím, zda při zahajování řízení došlo k pochybení či nikoli [§ 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.], neboť tyto otázky přezkumu napadených rozhodnutí v mezích uplatněných žalobních bodů nebrání.
36. Při hodnocení toho, zda byl v obou případech dán důvod obnovy dle uvedeného odst. 4 se soud ztotožnil s hodnocením správních orgánů, které ve svých rozhodnutích velmi podrobně a rozsáhle popisují obsah rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 3. 4. 2019, sp. zn. 3 T 40/2015 a rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2020, sp. zn. 67 To 2018/2019, a jejich dopad do rozhodování o restitučním nároku žalobce, resp. žalobcovi rodiny. Na základě těchto rozsudků byly zmiňované pracovnice Magistrátu Hlavního města Prahy uznány pravomocně vinnými ze spáchání trestného činu maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti dle § 159 odst. 1, 2 písm. b) zákona č. 140/1961 Sb., trestného zákona, účinného do 31. 12. 2009 (dále jen „trestní zákon“) tak, jak je popsáno shora. K upozornění žalobce na to, že tato trestná činnost byla dále posuzována Nejvyšším soudem na základě dovolání daných úřednic, obstaral krajský soud usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 8. 2021, sp. zn. 3 Tdo 269/2021. Tímto usnesením Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) trestního řádu dovolání obviněných úřednic odmítl.
37. Trestní soudy shledaly splněnou podmínku příčinné souvislosti mezi protiprávním jednáním obou úřednic a vznikem škody, kterou zde představovala zejména škoda na majetku České republiky způsobená vydáním majetku potomkům J.C.. Jak trestní soudy popisují a Nejvyšší soud na straně 22 svého usnesení rovněž uvádí, „...je zcela nepochybné, že bez vydání rozhodnutí Odboru vnitřní správy MHMP ze dne 6. 1. 1999, sp. zn. OVS 2331/98/Se, by nebylo možno ze strany potomků J.C. žádat o vydání majetku v rámci restitucí, neboť potvrzení o tom, že J.C. byla držitelkou Československého státního občanství, bylo v podstatě esenciálním předpokladem pro uplatnění restitučních Shodu s prvopisem potvrzuje J.M.

nároků jejich potomků. Bez uvedeného osvědčení o státním občanství J.C. by její potomci nemohli o vydání majetku vůbec žádat, a to ani za situace, kdy by byly splněny jakékoli další podmínky uložené jim právními předpisy.“ Právě tuto skutečnost, kterou popisují i správní orgány ve svých rozhodnutích a ze které je zřejmá přímá příčinná souvislost mezi trestním jednáním daných úředníků a naplnění základního předpokladu pro restituci majetku (občanství), považuje soud za zásadní pro posouzení toho, zda ve smyslu § 100 odst. 4 správního řádu bylo původních restitučních rozhodnutí dosaženo trestným činem.

38. Z uvedeného plyne, že vydání předmětných kladných restitučních rozhodnutí bylo dosaženo trestným činem, neboť nebylo-li by této trestné činnosti, nebylo by o vlastnictví daných nemovitostí rozhodnuto tak, jak rozhodnuto bylo. Z těchto důvodů se krajský soud se závěry správních orgánů ztotožňuje.
39. Není přitom podstatné, že tato trestná činnost se udála v řízení před Magistrátem Hlavního města Prahy, tedy ve zcela jiném řízení tak, jak popisuje žalobce. Ustanovení § 100 odst. 4 správního řádu nevyžaduje, aby byl trestný čin spáchán výhradně „ve správním řízení“, o jehož obnově se rozhoduje. Stanovuje-li zákon, že rozhodné je to, zda rozhodnutí **bylo dosaženo** trestným činem, vykládá tuto podmínku krajský soud tak, že zde musí být přímá příčinná souvislost mezi trestným činem a samotným vydaným rozhodnutím. Tuto podmínku má soud tak, jak uvedl shora, za splněnou.
40. Argumentuje-li žalobce rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 27. 4. 2018, č. j. 30 A 114/2015-216, a na něj navazujícím rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2020, č. j. 5 As 221/2018-52, má krajský soud za to, že tyto rozsudky na přezkoumávanou věc dopadají pouze částečně. Tyto soudy se zabývaly důvodem obnovy dle § 100 odst. 1 správního řádu, nikoli důvodem dle odst. 4. Činily tak v situaci, ve které žalovaný nesprávně vycházel z toho (krom jiných pochybení), že je-li vedeno trestní řízení s uvedenými pracovníci, může si učinit úsudek o zákonnosti daného rozhodnutí o státním občanství J.C..
41. Shodně s uvedenými správními soudy zdejší krajský soud konstatuje, že rozhodnutí magistrátu je ve smyslu § 73 odst. 2 správního řádu závazné pro všechny správní orgány a správní soudy a v souladu se zásadou presumpce správnosti správních aktů je na toto rozhodnutí až do jeho zrušení či prohlášení nicotnosti nahlížet jako na správné a zákonné. Orgány činné v trestním řízení byly oprávněny si zákonnost rozhodnutí magistrátu posoudit jako předběžnou otázku ve smyslu § 9 odst. 1 trestního řádu, avšak výhradně pro účely trestního řízení. Ze závěrů orgánů činných v trestním řízení o zákonnosti rozhodnutí magistrátu nelze ve správním řízení vycházet a je nutno vyčkat případnému zrušení daného rozhodnutí, ev. jeho změny či prohlášení nicotnosti. To však bude zásadní až v rámci samotného obnoveného řízení, nikoli nyní v rámci posuzování naplnění předpokladů § 100 odst. 4 správního řádu. Je proto nadbytečné se zabývat argumentací žalovaného o právním formalismu.
42. V rámci rozhodování o povolení či nařízení obnovy řízení nejsou správní orgány oprávněny hodnotit a jakkoli předjímat samotný možný výsledek obnoveného řízení.
43. To, jak bude v rámci obnoveného restitučního řízení hodnocena otázka státního občanství J.C., není pro nyní přezkoumávanou první fázi obnovy řízení podstatné. Z tohoto důvodu není důvodná ani argumentace žalobce, v jejímž rámci se dovolává existence rozhodnutí magistrátu a presumpce jeho správnosti. Nadto, v obnoveném řízení nemusí být nutně učiněn závěr odchylný od původních rozhodnutí.

Dobrá víra a ochrana práv nabytých v dobré víře

44. Důvodná není ani námitka toho, že žalobce a jeho právního zástupce postupují v dobré víře a správní orgány by měly mít na zřeteli i ochranu práv nabytých v dobré víře.

Shodu s prvopisem potvrzuje J.M.

45. Podle § 100 odst. 5 správního řádu platí, že na obnovu řízení se obdobně užije ustanovení § 94 odst. 4 a 5.
46. Podle § 94 odst. 4 správního řádu platí, že *jestliže po zahájení přezkumného řízení správní orgán dojde ke závěru, že ačkoliv rozhodnutí bylo vydáno v rozporu s právním předpisem, byla by újma, která by jeho zrušením nebo změnou vznikla některému účastníkovi, který nabyl práva z rozhodnutí v dobré víře, ve zjevném nepoměru k újmě, která vznikla jinému účastníkovi nebo veřejnému zájmu, řízení zastaví.*
47. Podle § 94 odst. 5 správního řádu platí, že *při rozhodování v přezkumném řízení je správní orgán povinen šetřit práva nabytá v dobré víře, zejména mění-li rozhodnutí, které bylo vydáno v rozporu s právními předpisy (§ 97 odst. 3) nebo určuje-li, od kdy nastávají účinky rozhodnutí vydaného v přezkumném řízení (§ 99).*
48. Uvedená ustanovení je nutno aplikovat i v případech rozhodování o povolení obnovy dle § 100 odst. 4 správního řádu v tzv. první fázi obnovy (viz rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2020, č. j. 2 As 8/2018-76, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2011, č. j. 2 As 77/2011-70, stanovisko stanoviska Veřejného ochránce práv ze dne 28. 6. 2017, sp. zn. 1806/2017/VOP, obdobně též bod 195 rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jako soudu kárného ze dne 15. 12. 2021, č. j. 12 Ksz 4/2021-224).
49. Dobrá víra je neurčitým právním pojmem. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 22. 9. 2011, č. j. 1 As 94/2011-102, v bodě 17 uvedl, že „[p]od pojmem **dobrá víra** je v tomto případě nutno chápat objektivně posuzované vědomí jedince o souladu jednání s právem. Jinými slovy, **dobrá víra jako nezaviněná nevědomost chrání jedince, který se zřetelem ke všem okolnostem nevěděl a ani nemohl vědět, že určitý stav je v rozporu s právem.**“ (důraz doplněn; obdobně viz závěry odborné literatury např. MATES, Pavel. Dobrá víra ve správním právu. Právní rozhledy, 2020, č. 7, s. 240-245).
50. K tomu lze z nálezu Ústavního soudu ze dne 4. 9. 2018, sp. zn. I. ÚS 17/16, č. 147/2018 USn. doplnit, že *[z]ávěr o nedostatku dobré víry nemůže vyplývat jen z konstatování, že oprávněný měl povědomí o určitých skutečnostech, které podle mínění soudu způsobují nezákonnost správního rozhodnutí, pokud zároveň není prokázáno, že oprávněný věděl či měl vědět též o tom, že jde o skutečnosti právně relevantní. Nedostatek dobré víry tedy není dán jen tím, že oprávněný nepředpokládal, jaký výklad práva zaujmou orgány veřejné moci v rámci uplatnění prostředků dozorcího práva vůči pravomocnému rozhodnutí. (II. právní věta). Ústavní soud v odůvodnění svého nálezu v bodě 16 dále uvedl: „V případech čistě vertikálních vztahů, v nichž byly nezákonným rozhodnutím založeny oprávnění nebo výhoda jednotlivce oproti stavu, který měl podle objektivního práva nastat, avšak který v důsledku nezákonnosti nenastal, je nutno důvěru v akty veřejné moci a právní jistotu nabytí práv pokládat za zásadní a **ustoupit od její ochrany pouze za situace ohrožení vskutku závažného veřejného zájmu.** Je totiž věcí státu, aby ve správních řízeních, která vede, nechyboval, a pokud k tomu přeci jenom dojde, aby zásadně nesl následky svých pochybení. **Nezbytnost ochrany důvěry v akty veřejné moci a z nich nabytých práv však může být oslabena tam, kde není dána dobrá víra v jejich správnost či zákonnost. Platí přitom, že dobrá víra se předpokládá a je na veřejné moci, aby její existenci vyvrátila.**“ (důraz doplněn).*
51. Správní orgány se otázkou dobré víry, ochranou práv nabytých v dobré víře a ani otázkou veřejného zájmu explicitně nezabývaly. Z rozhodnutí žalovaného je však zřejmé, že (ne)existence dobré víry žalobce byla alespoň implicitně řešena, stejně implicitně byl v kontextu trestních rozsudků řešen veřejný zájem na zákonném rozhodování správních orgánů bez ovlivnění jakoukoli trestnou činností. Žalovaný na posledních stranách napadených rozhodnutí dospívá k závěru, že o důvodech nezákonnosti rozhodnutí magistrátu musel právní předchůdce žalobce a jeho právní zástupce vědět, neboť jim bylo známo, že J.C. nemůže být československou občanskou, když ani její manžel nebyl československým občanem. Přesto bylo rozhodnutí magistrátu uplatněno v restitučním řízení. Tímto žalovaný implicitně vyvrací dobrou víru právního předchůdce žalobce, jeho právního zástupce a zprostředkovaně i samotného žalobce. Nelze souhlasit s žalobcem, že by

se jednalo o invektivitu. Žalobce úvahu žalovaného relevantním způsobem nezpochybňuje a prosté konstatování existence dobré víry závěry žalovaného nevyvrací.

52. Žalobce v bodě 23 a 25 poukazuje na to, že odvolací rozhodnutí Ministerstva vnitra proti rozhodnutí Okresního úřadu v Jindřichově Hradci bylo zrušeno rozsudkem Vrchního soudu ze dne 19. 10. 2000, sp. zn. 7 A 51/98, který měl uložit, aby řízení o zachování státního občanství E.C. podle § 2 odst. 2 ústavního dekretu prezidenta bylo dokončeno a postupováno v souladu se závazným právním názorem Ústavního soudu (nález IV. ÚS 114/96), k čemuž žalobce doplňuje, že v současnosti se otázka zachování československého státního občanství E.C. řeší před Městským soudem v Praze pod sp. zn. 15 A 4/2020. Z těchto skutečností však není zřejmé, z jakého důvodu by měly být úvahy správních orgánů nesprávné.
53. Co se týče řízení před Městským soudem v Praze, ten rozhodl rozsudkem ze dne 10. 2. 2022, č. j. 15 A 4/2020-158, tak, že zrušil rozhodnutí ministra vnitra ze dne 13. 11. 2019, č. j. MV-126928-7/SO-2019, kterým bylo zamítnuto odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí dle § 102 odst. 4 správního řízení, o zastavení řízení o žádosti žalobce K. E. C. o vydání nového rozhodnutí podle § 101 písm. b) správního řádu. Městský soud v Praze dospěl k závěru, že správní orgány nesprávně vyložily překážku věci rozhodnuté a nedostatečně zhodnotily skutečnosti, o které žadatel návrh na obnovu opíral. Ani v tomto světle není zřejmé, proč by měla být úvahy správních orgánů nesprávná.
54. Pro úplnost lze dodat, že v rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 2. 4. 2019, sp. zn. 3 T 40/2015, je popisována celá řada dalších závažných pochybení v řízení před magistrátem, v jejichž kontextu by bylo možné dospět k závěru o tom, že takto závažná pochybení účastník řízení (právní předchůdce žalobce) zastoupený právním profesionálem jen tak zcela přehlédnout - procesní pochybení spočívající nevrácení věci prvostupňovému orgánu k dalšímu řízení z důvodu příslušnosti k rozhodnutí, nesprávné hmotněprávní posouzení, když zemřelá J.C. již nemohla složit státoobčanský slib bez kterého takové rozhodnutí vydat nelze, stejně tak ignorování absence právní subjektivity zemřelé J.C.. Městský soud v Praze ve svém rozsudku sp. zn. 67 To 208/2019 k tomu v návaznosti na Nejvyšší soud dodal, že rozhodnutí magistrátu rozhodné skutečnosti zamlčovalo a dále, že samo rozhodnutí magistrátu se jeví jako rozhodnutí o jiném předmětu řízení, než o kterém bylo rozhodováno v prvním stupni. Ve svém souhrnu se jedná o závažné indicie, které účastníkům signalizovaly možnou nezákonnost vydaného rozhodnutí.
55. Závěrem soud pro úplnost dodává, že žalovaný ani správní orgán prvního stupně řádně neposoudil proporcionalitu ve smyslu § 100 odst. 5 ve spojení s § 94 odst. 4 a 5 správního řádu. Žalobce však toto pochybení žalovaného nenamítá. Je možné podotknout, že ať už žalobce či jeho právní předchůdce nabyli vlastnické právo v dobré víře či nikoli, újma způsobená žalobci obnovením restitučních řízení není s ohledem na dopad do jeho právní sféry spočívajícího ve zpochybnění jeho vlastnictví ve zjevném nepoměru k újmě jiného účastníka (tj. státu, eventuálního vlastníka restituovaných nemovitostí) nebo veřejného zájmu (tj. veřejného zájmu na rozhodování orgánů státní moci bez vlivu trestné činnosti jakýchkoli osob).

Závěr a náklady řízení

56. Na základě shora uvedeného dospěl krajský soud k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
57. O náhradě nákladů řízení rozhodl krajský soud podle § 60 odst. 1, věty první s. ř. s. Žalobce neměl v řízení úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Pokud jde o procesně úspěšného žalovaného, v jeho případě nebylo prokázáno, že by mu v souvislosti s tímto řízením před soudem vznikly nezbytné náklady důvodně vynaložené nad rámec běžné úřední činnosti. Z toho důvodu mu krajský soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

58. V případě osob zúčastněných na řízení zdejší soud odkazuje na § 60 odst. 5 s. ř. s., podle něhož má osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. Vzhledem k tomu, že žádné z osob zúčastněných na řízení žádné povinnosti soudem uloženy nebyly, rozhodl soud v jejich případě tak, že nemají právo na náhradu nákladů řízení. Žádná osoba zúčastněná na řízení ani nenavrhlá, aby jí z důvodů zvláštního zřetele hodných bylo přiznáno právo na náhradu dalších nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

České Budějovice 31. srpna 2022

JUDr. Marie Trnková v. r.
předsedkyně senátu